

Ympäristöministeriön, maa- ja metsätalousministeriön ja Metsähallituksen välinen julkisia hallintotehtäviä koskeva tulossopimus vuodeksi 2023 ja alustavat tulostavoitteet 2024–2027

Sisällys

1 Johdanto	3
2 Tulostavoitteet vuodelle 2023 ja alustavat tavoitteet vuosille 2024–2027	4
A Yhteiskunnallinen vaikuttavuus	5
B Toiminnallinen tuloksellisuus	8
C Voimavarat.....	9
3 Seuranta ja raportointi.....	11
Liite 1: Vuosiliite 2023	12
Liite 2: Kuvaus toimintaympäristön muutoksista sekä niistä tehtävät johtopäätökset.....	16

1 Johdanto

Metsähallitukselle säädetyt julkiset hallintotehtävät hoidetaan erillisessä julkisten hallintotehtävien yksikössä, johon kuuluvat Luontopalvelut ja Eräpalvelut. Metsähallituksen luontopalvelut vastaa Suomen luonnonsuojelulalueverkoston hoidosta ja käytöstä sekä lajien ja luontotyyppien suojelusta. Luontopalvelut tuottaa luonnon virkistyskäyttöön liittyviä luonto- ja retkeilypalveluita valtion mailla sekä vaalii kulttuuriomaisuutta. Eräpalvelut tarjoaa metsästys- ja kalastusmahdollisuuksia, hoitaa riista- ja kalaelinympäristöjä ja vastaa erävalvon- nasta kaikilla valtion alueilla. Luontopalveluilla on myös metsäpuiden siementen hankintaan ja varastointiin liittyviä tehtäviä. Julkiset hallinto- tehtävät tukee toiminnallaan saamelaiskulttuurin harjoittamisen edellytyksiä.

Metsähallitus toteuttaa osaltaan pääministeri Sanna Marinin hallitusohjelman strategisia tavoitteita saavuttaa Suomen hiilineutraalius vuonna 2035, vahvistaa hiilinieluja ja -varastoja sekä pysäyttää luonnon monimuotoisuuden heik- keneminen ja saavuttaa YK:n biodiversiteettisopi- muksen tavoitteet. Lisäksi koko Metsähallituksen toiminnassa yhteensovitetään paremmin kestävän metsätalouden, puun saatavuuden,

luonnon monimuotoisuuden, virkistyskäytön ja ilmastopolitiikan tavoitteet sekä maankäytön eri muodot. Heikentyneiden elinympäristöjen tilaa parannetaan huomattavilla lisäresursseilla, luonto- ja virkistyskohteiden kävijäpalveluita parannetaan, korjausvelkaa vähennetään suun- nitelmallisesti ja luontomatkailun harjoittamisen edellytyksiä parannetaan.

Ympäristöministeriön ohjaus perustuu erityisesti YK:n biodiversiteettisopimuksen perusteella laadittuun luonnon monimuotoisuuden suojelun ja kestävän käytön strategiaan ja toimintaohjelmaan, niiden käynnissä olevaan globaaliin ja kansalliseen päivitykseen sekä EU:n biodiversiteettistrategiaan vuoteen 2030. Maa- ja metsätalousministeriön osalta ohjaus perustuu erityisesti Kansalliseen metsästrategiaan 2025, kalataloushallinnon strategiaan ja julkisen riistakonsernin strategiaan.

Lisäksi Metsähallitus toteuttaa toiminnassaan YK:n kestävän kehityksen (Agenda 2030) tavoitteita sekä toimii Metsähallitusta koskevien omistajapo- liittisten linjausten, Metsähallituksen strategian ja valtion kiinteistöstrategian mukaisesti.

Palvelulupaus

Hoidamme vastuullisesti Suomen upeinta luontoa ja historiakohteita sekä riista- ja kalakantoja. Monipuoliset palvelumme ohjaavat ja innostavat ihmisiä luontoon ja erälle, mikä tuottaa terveyttä, tuloja ja työpaikkoja. Haluamme tuoda luontoelämykset ja -kokemukset kaikkien ulottuville niin, että palvelut kohdistetaan kustannustehokkaasti kysynnän mukaan.

2 Tulostavoitteet vuodelle 2023 ja alustavat tavoitteet vuosille 2024–2027

Tulostavoitekartta

Tulossopimuksen pohjana olevan tulostavoitekartan yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet on johdettu ympäristöministeriön sekä maa- ja metsätalousministeriön strategioista ja ohjauksessa, ja ne ovat samat kuin vuoden 2023 valtion talousarviossa Metsähallituksen julkisille hallintotehtäville asetetut toiminnan vaikuttavuustavoitteet. Tulostavoitekartta sisältää tavoitteet myös toiminnallisen tuloksellisuuden ja voimavarojen osalta.

A. Yhteiskunnallinen vaikuttavuus

(yhteiskunta, asiakas, kansalainen, luonto)

- A.1 Lajien ja luontotyyppien suojelutaso paranee ajantasaisen tiedon mukaan priorisoiduilla toimenpiteillä.
- A.2 Natura 2000- ja luonnonsuojelualue-verkoston luontoarvojen tila paranee.
- A.3 Kulttuurihistoriallisen kiinteistövarallisuuden arvo säilyy.
- A.4 Metsästys ja kalastus on kestävä, eettistä ja vastuullista.
- A.5 Monipuoliset ja asiakaslähtöiset eräpalvelut lisäävät hyvinvointia ja luovat edellytyksiä erätalouden yritystoiminnalle.
- A.6 Luonnossa virkistäytyminen lisää hyvinvointia ja luonnon arvostusta, jota tuetaan aktiivisella viestinnällä.

B. Toiminnallinen tuloksellisuus

(rakenteet, prosessit, palvelut, johtaminen)

- B.1 Työn tuottavuus ja tiedolla johtaminen paranevat.
- B.2 Toiminta on ilmastoviisasta ja vastuullista.

C. Voimavarat

(henkilöstö, osaaminen, talous, työolosuhteet)

- C.1 Henkilöstö on hyvinvoiva ja osaava.
- C.2 Rahoitusnäkökulma ja asetettu tavoite ohjaavat ennakoivasti toimintaa ja toiminnan mitoitusta.

A Yhteiskunnallinen vaikuttavuus

Valtion vuoden 2023 talousarvion keskeisiä yhteiskunnallisia vaikuttavuutta koskevia tavoitteita (A.1 jne.) tarkennetaan talousarviossa toiminnallisilla (•) ja määrällisillä tavoitteilla (mittarit). Yhteiskunnalliset tavoitteet ovat myös alustavia tavoitteita vuosille 2024–2027. Edellä mainittujen tavoitteiden toimeenpanoa tukevat vuodelle 2023 asetetut toimenpiteet on kuvattu liitteessä 1. HO-merkinnällä varustetut toimenpiteet toteuttavat osaltaan pääministeri Marinin hallitusohjelman tavoitteita.

A.1 Lajien ja luontotyyppien suojelutaso paranee ajantasaisen tiedon mukaan priorisoiduilla toimenpiteillä

- Tehostaa toimia lajien ja luontotyyppien uhanalaistumiskehityksen pysäyttämiseksi ja toteuttaa erityisesti Helmi-elinympäristöohjelman luonnonhoito- ja ennallistamistoimia sekä luontoinventointeja merkittävässä määrin. HO
- Toteuttaa aktiivisesti luonto- ja lintudirektiivin lajien ja luontotyyppien suojelutason parantamisen ja ylläpitämisen edellyttämiä toimenpiteitä ja osallistuu direktiivien tehokasta toimeenpanoa tukevien strategioiden, ohjelmien, suunnitelmien ja lainsäädännön laatimiseen, arviointiin ja toimeenpanoon

A.1 Mittari	Toteuma 2021	Tavoite 2022	Tavoite 2023	Alustava tavoite 2024	Alustava tavoite 2025	Alustava tavoite 2026	Alustava tavoite 2027
Helmi-ohjelmaan sisältyvä soiden ennallistaminen ja perinnebiotooppien kunnostus, osuus hallituskauden tavoitteesta (yhteensä 14 000 ha), %	41	85	100	*	*	*	*
Elinympäristöjen tilan parantaminen, ennallistamisen ja hoidon pinta-ala, ha	8 132	7 000	3 150	3 000**	3 000**	3 000**	3 000**
Perinnebiotooppien jatkuva hoito, ha***	5 641	6 000	6 300	6 600**	6 900**	7 200**	7 500**

* Nykyiselle hallituskaudelle asetettu mittari. Vuodelle 2024 tulossopimukseen lisätään koko Helmi-kauden kattava(t) mittari(t)

** Tavoitetta ei voida saavuttaa JTS 2023–2026 rahoituskehyksillä

*** Sisältää valtion suojelualueiden pinta-alan sekä yksityisten suojelualueiden pinta-alan, joiden hoito on Metsähallituksen vastuulla

A.2 Natura 2000- ja luonnonsuojelualueverkoston luontoarvojen tila paranee

- Edistää luonnonsuojelualueiden säädösvalmistelua, kiinteistönmuodostusta ja rajojen merkintää. HO
- Laatii Natura-alueiden tila-arviointia (NATA) ja hoito- ja käyttösuunnitelmia (HKS) ja hoitaa muita suojelualueiden haltijaviranomaisen tehtäviä sekä varmistaa inventoinnin ja seurannoin näiden edellyttämän riittävän ja ajantasaisen tietopohjan

A.2 Mittari	Toteuma 2021	Tavoite 2022	Tavoite 2023	Alustava tavoite 2024	Alustava tavoite 2025	Alustava tavoite 2026	Alustava tavoite 2027
Natura-alueiden (yhteensä 1 121 kpl) tila-arviointien (NATA) päivitykset, kpl	56	25	50	70	100	110	105
Luontotyyppi- ja lajitiedon laatu, osuus tiedosta ajantasaista, %	63	80**	78	79	81	82	84
Suotuisassa tilassa olevien luontoarvojen osuus, %	*	67,7	67,7	67,8	67,8	67,8	67,9

* Uusi mittari, joka ei ollut käytössä 2021

** Vuoden 2022 tulossopimuksessa määritetty tavoite on todennäköiseen toteumaan nähden liian korkea

A.3 Kulttuurihistoriallisen kiinteistövarallisuuden arvo säilyy

- Ylläpitää kulttuurihistoriallisen kiinteistövarallisuuden suojelu- ja käyttöarvoja

A.3 Mittari	Toteuma 2021	Tavoite 2022	Tavoite 2023	Alustava tavoite 2024	Alustava tavoite 2025	Alustava tavoite 2026	Alustava tavoite 2027
Hyvässä kunnossa olevat kulttuurihistorialliset arvokohteet, %	41	45	45	45	45	45	45
Kulttuurihistoriallisten arvokohteiden kuntotiedon ajantasaisuus, %	*	*	50	60	70	80	90

*Uusi mittari, joka ei ollut käytössä 2021-2022

A.4 Metsästys ja kalastus on kestävä, eettistä ja vastuullista

- Kehittää erävalvonnan toimintaedellytyksiä ja viranomaisten yhteistyöverkoston toimintaa sekä lisää erävalvonnan vaikuttavuutta. HO
- Suunnittelee metsästyksen ja kalastuksen kestävästi sekä edistää riista- ja kalaelinympäristöjen ja lajien hoitoa. HO
- Luo toimintaedellytyksiä kalatalouselinkeinolle valtion vesillä
- Kehittää sosiaalisen kestävyys ja konfliktinhallinnan työkaluja eräasioiden hoidossa

A.4 Mittari	Toteuma 2021	Tavoite 2022	Tavoite 2023	Alustava tavoite 2024	Alustava tavoite 2025	Alustava tavoite 2026	Alustava tavoite 2027
Metsästyksen ja kalastuksen valvonnassa suoritettut tarkastukset, joissa ei todettu rikettä, %	84	81	83	81,5	82	83	83
Metsästyksen saalispalautteiden osuus lupien määrästä, %	54	52	54	55	56	57	58

A.5 Monipuoliset ja asiakaslähtöiset eräpalvelut lisäävät hyvinvointia ja luovat edellytyksiä erätalouden yritystoiminnalle

- Tarjoaa metsästyks- ja kalastusmahdollisuuksia kansalaisille tasapuolisesti ja kehittää erämatkailua valtion alueilla. HO
- Huolehtii sujuvasta asiakaspalvelusta ja seuraa sekä varmistaa että asiakastytyvyisyys säilyy hyvänä. HO
- Edistää eränkäynnin jatkuvuutta. HO

A.5 Mittari	Toteuma 2021	Tavoite 2022	Tavoite 2023	Alustava tavoite 2024	Alustava tavoite 2025	Alustava tavoite 2026	Alustava tavoite 2027
Metsästäjien ja kalastajien asiakastytyvyisyys, asteikko 1–5	3,79	3,84	3,85	3,9	3,9	3,9	3,9
Valtion kalastonhoitomaksujen lkm	270 159	280 000	280 000	280 000	280 000	280 000	280 000

A.6 Luonnossa virkistäytyminen lisää hyvinvointia ja luonnon arvostusta, jota tuetaan aktiivisella viestinnällä

- Ylläpitää ja kehittää laadukkaita ja vastuullisesti tuotettuja luonnon virkistys- ja matkailukäytön palveluita huolehtimalla samalla luonnonsuojelualueiden perusteena olevien luontoarvojen säilymisestä. HO
- Vähentää retkeily- ja opastuspalvelujen korjausvelkaa. HO
- Viestii luonnon monimuotoisuuden suojelusta ja luonnon kestävästä käytöstä edistäen kansalaisten ympäristötietoisuutta ja luonnon virkistyskäytön hyvinvointivaikutuksia. HO

A.6 Mittari	Toteuma 2021	Ennuste 2022	Alustava arvio 2023	Alustava arvio 2024	Alustava arvio 2025	Alustava arvio 2026	Alustava arvio 2027
Kokonaiskäyntimäärät: Kansallispuistot ja muut yleisökohteet, milj. kpl	9,46	9,25	9,5	9,55	9,6	9,65	9,7
Kävijöiden rahankäytön aikaansaama paikallis- talousvaikutus, milj. €	456	380	450	450	450	450	450

B Toiminnallinen tuloksellisuus

Toiminnan tuloksellisuutta koskevat keskeiset tavoitteet (B.1 jne.), keskeiset toimenpiteet (●), esimerkkejä vuositoinenpiteistä (suluissa) ja mittarit (taulukossa).

B.1 Toiminta on tuottavaa, asiakaslähtöistä ja tiedolla johdettua

- Vastaa luonnonsuojelualueiden, luontotyyppien ja lajiston tietojärjestelmien (ULJAS) ylläpidosta ja tietosisältöjen laadun parantamisesta, ja kehittää paikkatietojärjestelmiä nykyisen ja tavoitetilan toiminnan tarpeisiin (käynnistää luonnonsuojelun tietojärjestelmien uudistamisen toimintatapaselvityksen pohjalta)
- Vastaa kansallisen ulkoilutietopalvelun kehittämisestä virkistyskäyttöstrategian toimeenpanosuunnitelmassa ja ympäristöministeriön kanssa erikseen sovittavalla tavalla Luontoon-palveluiden kehittämisen rinnalla sekä muiden digitaalisten palvelujen toteutuksesta (julkaisee ensimmäiset versiot digikonseptin mukaisista uusista palveluista, ottaa käyttöön Metsähallituksen uudistetun digitaalisen myyntikanavan ja jatkaa kävijäseurannan uudistamista)
- Kehittää toimintatapoja ja johtamista ketteryuden ja Leanin lähtökohdista (saattaa valmiiksi toimintatapojen tarkastelun ja käynnistää sen pohjalta tarvittavat toimenpiteet toiminnan kehittämiseksi)

B.1 Mittari	Toteuma 2021	Tavoite 2022	Tavoite 2023	Alustava tavoite 2024	Alustava tavoite 2025	Alustava tavoite 2026	Alustava tavoite 2027
Kansallisten kumppanien tyytyväisyys yhteistyöhön Luontopalvelujen ja Eräpalvelujen kanssa, erittäin tyytyväisten ja melko tyytyväisten osuus, %	83	65	83	84	84	84	84
Luontokeskusten ja maastopalvelujen asiakastyytyväisyys, asteikko 1–5	4,4	4,4	4,4	4,4	4,4	4,4	4,4

B.2 Toiminta on ilmastoviisasta ja vastuullista

- Pienentää hiilijalanjälkeään ja kasvattaa hiilikädenjälkeään (vähennetään matkustamista ts. emme palaa matkustamisessa Koronaa edeltävään aikaan, selvittää tapoja laskea ja mitata hiilikädenjälkeään)
- Laajentaa kestäviä ja eettisiä toimintatapoja koko arvoketjussa (toteuttaa Metsähallituksen ympäristötavoitteita)

C Voimavarat

Toiminnan tuloksellisuutta koskevat keskeiset tavoitteet (C.1 jne.), keskeiset toimenpiteet (●), esimerkkejä vuositoinenpiteistä (suluissa) ja mittarit (taulukossa).

C.1 Henkilöstö on hyvinvoiva ja osaava

- Kerää ja analysoi henkilöstön palautetta ja parantaa toimintaa sen perusteella (tehdään Metsähallitus-konsernin henkilöstötutkimusta täydentävä henkilöstökysely)
- Huolehtii henkilöstön osaamisen kehittämisestä (aloittaa siirtymisen jatkuvan parantamisen ja oppimisen kulttuuriin)

C.1 Mittari	Toteuma 2021	Tavoite 2022	Tavoite 2023	Alustava tavoite 2024	Alustava tavoite 2025	Alustava tavoite 2026	Alustava tavoite 2027
Esihenkilötyöskentely (asteikko 1–5)	3,9	4,2	4,2	4,3	4,3	4,3	4,3
Metsähallitus työnantajana (asteikko 1–5)	4,0	4,1	4,1	4,2	4,2	4,3	4,3
Työn merkityksellisyys (asteikko 1–5)	4,2	4,2	4,3	4,3	4,3	4,3	4,3

C.1 Mittari	Toteuma 2020	Tavoite 2021	Tavoite 2022	Alustava tavoite 2023	Alustava tavoite 2024	Alustava tavoite 2025	Alustava tavoite 2026
Henkilötyövuosien kehitys, vakituiset, Luontopalvelut, htv*	337	350**	354	349	340	340	323
Henkilötyövuosien kehitys, määräaikaiset, Luontopalvelut, htv*	258	200**	110	100	100	80	80
Henkilötyövuosien kehitys, vakituiset, Eräpalvelut, htv*	49	**	49	49	49	49	49
Henkilötyövuosien kehitys, määräaikaiset, Eräpalvelut, htv*	33	**	26	26	25	25	25
Yhteensä, htv*	677	628	539	524	514	494	477

*Poissaoloja ei ole poistettu

**Tavoitetta ei ollut asetettu

C.2 Rahoitusnäkymä ja asetetut tulostavoitteet ohjaavat ennakoivasti toimintaa ja toiminnan mitoitusta

- Rahoituksen käyttö on kustannustehokasta (optimoi kokonaisrahoituksen käytön ja allokoinnin suhteessa tavoitteisiin)
- Vahvistaa vuorovaikutusta eduskunnan, ministeriöiden ja muiden päättäjien kanssa (tekee valtakunnallista ja maakunnallista vaikuttamista tavoitteellisesti ja aktiivisesti)

Rahoitusrakenne

Budjettirahoitus on myönnetty käytettäväksi Metsähallituksen julkisten hallintotehtävien menojen kattamiseen. Vuoden 2023 budjettirahoitus ja maksuaikataulu on eritelty liitteessä 1. Määrärahoja saa käyttää myös EU ja muilla tuilla toteutettavien hankkeiden omarahoitusosuutta koskevien menojen maksamiseen.

Valtion talousarviosta myönnettävän rahoituksen lisäksi julkisiin hallintotehtäviin käytetään julkisten hallintotehtävien yksikölle kertyvät tulot, kiinteistöjen myyntituotot, hankerahoituksella saadut tulot sekä muut saadut avustukset ja lahjoitukset.

Rahoitus, 1 000 euroa	Toteuma 2021	Ennuste 2022	Alustava arvio 2023	Alustava arvio 2024	Alustava arvio 2025	Alustava arvio 2026	Alustava arvio 2027
Tulorahoitus, MMM:n toimiala	7 179	7 040	6 250	6 250	6 250	6 250	6 250
Tulorahoitus, YM:n toimiala	6 889	7 100	6 920	6 470	6 270	6 180	6 000
MMM mom 30.64.50*	11 218	11 000	9 410	7 140	7 140	7 140	7 140
YM mom 35.10.52*	65 298	73 700	68 137	42 504	42 604	42 389	41 584
YM, Meriluonnonsuojelu mom 35.10.23*	648	1 300	850	780	780	780	780
YM, Is-alueiden hankkiminen mom 35.10.63*	706	33	-	-	-	-	-
EU-rahoitus	5 120	4 000	3 390	4 000	3 600	3 600	3 600
OM, avolaitostyöt	1 459	1 400	1 400	1 400	1 400	1 400	1 400
Muu rahoitus	3 764	3 500	4 310	2 300	2 300	2 300	2 300
Yhteensä	102 281	109 073	100 667	70 844	70 344	70 039	69 054

*Vuosiin 2021–2023 sisältyy edelliseltä vuodelta siirtyvät erät

3 Seuranta ja raportointi

Tulossopimuksen tavoitteet, toimenpiteet ja mittarit tarkistetaan vuosittain ja päivitetään tarvittaessa.

Asetettujen tavoitteiden toteutumista seurataan osana Metsähallituksen ja ohjaavien ministeriöiden välistä tulosohjausta. Metsähallitus toimittaa ympäristöministeriölle ja maa- ja metsätalousministeriölle väliraportin tavoitteiden saavuttamisesta ja taloudesta 31.8.2023 tilanteen mukaisesti syyskuun loppuun mennessä. Metsähallitus laatii vuosittain tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen seuraavan vuoden helmikuun loppuun mennessä. Yhteiskunnallisten vaikuttavuustavoitteiden mittarien toteuman arvioinnissa käytetään arvosana-asteikkoa:

1 = Tavoitteesta on luovuttu, 2 = Tavoite ei ole toteutunut, 3 = Tavoite on toteutunut osittain, 4 = Tavoite on saavutettu, 5 = Tavoite on ylitetty.

Liite 1: Vuosiliite 2023

Valtion vuoden 2022 talousarvion keskeiset yhteiskunnallista vaikuttavuutta koskevat tavoitteet (A.1 jne.), selvitysosien keskeiset tulostavoitteet eli toimenpiteet (●) sekä näiden toimenpiteiden toimeenpanoa tukevat keskeisimmät vuositoinenpiteet (O). HO-merkinnällä varustetut keskeiset toimenpiteet toteuttavat osaltaan pääministeri Marinin hallitusohjelman tavoitteita.

A Yhteiskunnallinen vaikuttavuus

A.1 Lajien ja luontotyyppien suojelutaso paranee ajantasaisen tiedon mukaan priorisoiduilla toimenpiteillä

- Tehostaa toimia lajien ja luontotyyppien uhanalaistumiskehityksen pysäyttämiseksi ja toteuttaa erityisesti Helmi-elinympäristöohjelman luonnonhoito- ja ennallistamistoimia sekä luontoinventointeja merkittävässä määrin. **HO**
 - Kunnostaa lintuvesiä 15 kohteella ja lähteitä 20 kohteella sekä toteuttaa purokunnostuksia 20 km
 - Edistää luontotyyppien tilan seurannan menetelmien kehittämistä yhteistyössä SYKE:n kanssa sekä jatkaa Suomenlahden ja Selkämeren merisuojealueiden vedenalaisen luonnon inventointeja ja osallistuu letto- ja rantaluontotyyppien inventointihankkeisiin
 - Jatkaa Helmi-toimintaohjelman suunnitelmallista toteuttamista kaikissa luontotyyppiryhmissä sekä osallistuu valtakunnalliseen Helmin kehittämistyöhön erityisesti pienvesien ja perinnebiotooppien osalta
 - Osallistuu soiden ja metsien ennallistamisen, lehtojen hoidon sekä perinnebiotooppien kunnostuksen ja seurannan oppaiden päivityksen valmisteluun ja priorisointiin
 - Toteuttaa lajiston ja uhanalaisten lajien kartoituksia ja seurantoja sekä osallistuu valtakunnallisten lajistoseurantojen toteutukseen. Päivittää LajiGISin sisältämiä vanhentuneita ja epävarmoja tietoja suunnitelmallisesti.
- Toteuttaa aktiivisesti luonto- ja lintudirektiivin lajien ja luontotyyppien suojelutason parantamisen ja ylläpitämisen edellyttämiä toimenpiteitä ja osallistuu direktiivien tehokasta toimeenpanoa tukevien strategioiden, ohjelmien, suunnitelmien ja lainsäädännön laatimiseen, arviointiin ja toimeenpanoon. **HO**
 - Kunnostaa vedenalaisia elinympäristöjä, tunnistaa Suomen meriluonnonsuojelun kansallisten ja kansainvälisten velvoitteiden ja raportoinnin taustalla olevat tietotarpeet ja niihin liittyvät tietopuutteet sekä käynnistää toimia, joilla tehostetaan luontoarvojen huomioon ottamista mereisten suojelualueiden hoidossa
 - Osallistuu EU:n biodiversiteettistrategian kansallisten sitoumusten toimeenpanoon sekä EU:n ennallistamisasetuksen valmisteluun ja toimien priorisointiin erityisesti ennallistamisen ja luonnonhoidon asiantuntijana
 - Toteuttaa merenhoidon seurantaohjelman hiekka- ja sorapohjien sekä vedenalaisten putkilokasvien seurannat Merenkurkussa ja Perämerellä sekä toteuttaa Velmu-ohjelmaa toimintasuunnitelman mukaisesti
 - Jatkaa Saimaan maailmanperintöhakemuksen valmistelua paikallisten ja maakunnallisten yhteistyötahojen kanssa, jos esiarvioinnin pohjalta hakemusvalmistelua on perusteltua jatkaa. Esiarvioinnin valmistuttua sen tuloksista keskustellaan ympäristöministeriön kanssa ja ministeriö tekee päätöksen hakemusvalmistelun jatkosta.
- Toteuttaa EU:n Life-hankkeita
 - Vastaa seuraavien Life-hankkeiden toteutuksesta: LIFE IP Biodiversea, Hydrologia LIFE, Beetles LIFE, Liito-orava LIFE, CoastNet LIFE, Saimaannorppamme LIFE, Metsäpeura LIFE
 - Osallistuu seuraavien Life-hankkeiden toteutukseen: Revives LIFE, Susi LIFE, LIFE2taiga, LIFE Enable, Kiljuhanhi Ilmasto LIFE, TRIWA LIFE (koskee vain Eräpalveluja)
 - Vastaa tai osallistuu seuraavien Life-hankkeiden valmisteluun: Priodiversity LIFE (SNaP)

A.2 Natura 2000- ja luonnonsuojelualueverkoston luontoarvojen tila paranee

- Edistää luonnonsuojelualueiden säädösvalmistelua, kiinteistönmuodostusta ja rajojen merkintää. HO
 - Edistää säädösvalmistelua yhteistyössä ympäristöministeriön kanssa mm. Pirkanmaalla, Pohjois-Savossa ja Koillismaalla
 - Edistää kiinteistönmuodostamista etenkin Lapin luonnonsuojelualueilla (mm. Sallatunturin kansallispuisto).
- Laatii Natura-alueiden tila-arviointia (NATA) ja hoito- ja käyttösuunnitelmia (HKS) ja hoitaa muita suojelualueiden haltijaviranomaisen tehtäviä sekä varmistaa inventoinnin ja seurannoin näiden edellyttämän riittävän ja ajantasaisen tietopohjan
 - Osallistuu Natura IX -verkostopäivitykseen
 - Ottaa vastuun ja vastaa jatkossa Natura-tietokantatietojen (SDF) ylläpitoon käytettävän Uljas-SASS-järjestelmän SDF-pääkäyttäjätehtävistä mukaan lukien tietosisällön tekniset tarkastukset ja tarkastelut, keskitetysti tehtävät tietojen päivitykset ja tietokantaversioiden hallinta
 - Toteuttaa suojelualueverkoston hoidon tehokkuuden arvioinnin Luontopalvelujen toiminnan osalta
 - Edistää HKS-suunnitelmien laatimista kiireellisimmillä kohteilla mm. Saaristomeren, Rokuan ja Pallas-Yllästunturin kansallispuistoissa
 - Edistää järjestysääntöjen laatimista kiireellisimmillä kohteilla mm. Selkämeren kansallispuistossa

A.3 Kulttuurihistoriallisen kiinteistövarallisuuden arvo säilyy

- Ylläpitää kulttuurihistoriallisen kiinteistövarallisuuden suojelu- ja käyttöarvoja
 - Osallistuu valtion kiinteistöstrategian toimeenpanon yhteistyöhankkeeseen ja toteuttaa ympäristöministeriön kanssa neuvoteltuaan em. työryhmän esityksiä
 - Laatii selvityksen hallinnassaan olevan kulttuuriomaisuuden kokonaiskuvasta

A.4 Metsästys ja kalastus on kestävä, eettistä ja vastuullista

- Kehittää erävalvonnan toimintaedellytyksiä ja viranomaisten yhteistyöverkoston toimintaa sekä lisää erävalvonnan vaikuttavuutta. HO
 - Edistää valvontaviranomaisten yhteistyötä sekä alueellisesti että valtakunnallisesti osallistumalla aktiivisesti yhteistyöverkostojen toimintaan
 - Parantaa ja selkeyttää erätarkastajan toimivaltuuksia osallistumalla aktiivisesti valvontaa koskevan lainsäädännön uudistamiseen
 - Kohdentaa valvontaa tietojohdoisesti vähemmän valvotuille alueille uuden tilastointisovelluksen avulla
 - Tehostaa Saimaannorpan levinneisyysalueen kalastuksen laillisuuden ja luvallisuuden valvontaa Yhteinen Saimaannorppamme - LIFE projektin kautta
- Suunnittelee metsästyksen ja kalastuksen kestävästi sekä edistää riista- ja kalaelinympäristöjen ja lajien hoitoa. HO
 - Kehittää toimintatapoja ja yhteistyötä riista- ja kalaelinympäristökunnostuksissa ja varmistaa toiminnan jatkuvuuden kohdevarantoa kasvattamalla
 - Toteuttaa pienriistan metsästystutkimuksen ML 8§ alueella yhteistyössä LUKE:n ja Suomen riistakeskuksen kanssa
 - Toteuttaa lupamyynnin ja kalastuksen järjestämisen uusien kiintiöpäätösten mukaisesti tuottaen alueellisesti tarkempaa seurantatietoa
 - Osallistuu kalatalousalueiden toimintaan ja kalatalousalueiden KHS:ien toteutukseen valtion vesien osalta
 - Koordinoi ja toteuttaa haitallisten vieraspetojen pyyntiä Helmi-ohjelmaan kuuluvilla rannikkoalueen arvokkailla lintuvesillä
 - Valmistele LIFE-rahoitushakemuksen Metsäpeura-LIFE:n jatkoksi
 - Osallistuu ja edistää osaltaan Omakala-palvelun kehittämistyötä
- Luo toimintaedellytyksiä kalatalouselinkeinolle valtion vesillä
 - Ylläpitää kalastusmahdollisuuksien kestävä ja tasapuolista tarjontaa kaupallisille kalastajille ja kalastusoppaille valtion vesillä, kalatalousalueissa ja osakaskunnissa
- Kehittää sosiaalisen kestävyys ja konfliktinhallinnan työkaluja eräasioiden hoidossa
 - Edistää lupametsästyksen sosiaalista kestävyttä ML 8§ alueella yhteistyössä paikallisten riistanhoitoyhdistysten ja muiden sidosryhmien kanssa

A.5 Monipuoliset ja asiakaslähtöiset eräpalvelut lisäävät hyvinvointia ja luovat edellytyksiä erätalouden yritystoiminnalle

- Tarjoaa metsästys- ja kalastusmahdollisuuksia kansalaisille tasapuolisesti ja kehittää erämatkailua valtion alueilla. HO
 - Toteuttaa kalastusmatkailun toimenpideohjelmaa yhdessä sidosryhmien kanssa
 - Tasapuolistaa kanaintulupien saatavuutta kysytyimmille lupa-alueille
 - Kehittää aluetaloudellisten vaikutuksien seurantaa
- Huolehtii sujuvasta asiakaspalvelusta ja seuraa sekä varmistaa että asiakastyytyväisyys säilyy hyvänä. HO
 - Lisää tietoisuutta kalastonhoitomaksun maksamatta jättämisen syistä, kohdistaa myyntiä ja markkinointia lisääntyneen asiakasymmärryksen perusteella
 - Parantaa asiakaskokemusta toteuttamalla digitaalisen myyntikanavan uudistamisen (Eräluvut-verkkopalvelu)
 - Kehittää asiakastyytyväisyyden jatkuvaa seurantaa
- Edistää eränkävynnin jatkuvuutta. HO
 - Tuottaa tietoa ja rakentaa jatkuvuutta yhteistyön kautta muiden riista- ja kala-alan toimijoiden kanssa

A.6 Luonnossa virkistäytyminen lisää hyvinvointia ja luonnon arvostusta, jota tuetaan aktiivisella viestinnällä

- Ylläpitää ja kehittää laadukkaita ja vastuullisesti tuotettuja luonnon virkistys- ja matkailukäytön palveluita huolehtimalla samalla luonnonsuojelualueiden ekologisesta kestävydestä. HO
 - Osallistuu kansallisen luonnon virkistyskäytön strategian koordinaatioryhmän työhön ja vastaa strategian toimeenpanosuunnitelmassa sovittujen toimenpiteiden toteutuksesta
 - Valmistelee esityksen maa- ja metsätalousministeriölle Napapiirin retkeilyalueen muuttamiseksi valtion retkeilyalueeksi
 - Viimeistellään suunnitelma valtion retkeilyalueverkoston kehittämisestä sekä monikäyttömetsien lähivirkistyskäyttöpotentiaalista ja aletaan toimeenpanna sitä. Lisäksi käynnistetään suunnitelman valmistelu, jossa tarkastellaan valtion kansallispuisto- ja retkeilyalueverkoston kehittämistä kokonaisvaltaisesti.
 - Metsähallitus aloittaa Evon retkeilyalueen kehittämistyöryhmän esitysten toteuttamisen
 - Kehittää digipalveluja parantamaan luontokokemusta ja edistämään luonnossa liikkuvien ja toimijoiden kohtaamista, lisäämään vuorovaikutteisuutta sekä varmistamaan luonnon kestävää käyttöä
 - Kehittää matkailun vastuullisuuden mittaamista, seurantaa ja arviointia Metsähallituksen strategiaa toteuttavan erä- ja luontomatkailu -toimenpideohjelman pohjalta
 - Kehittää edelleen suojelu- ja retkeilyalueiden kestävyys todentamista, lisäämällä seurannan kohdealueita ja valmistelemalla valtakunnallisen kestävyysmittarin
 - Edistää luonnon virkistyskäytön ja matkailun palvelujen yhdenvertaisuutta asiakaskokemustiedon ja vuonna 2022 tehdyn esteettömyys selvityksen pohjalta
 - Selvittää ja yhtenäistää suojelu- ja retkeilyalueiden käymäläjätehuoltoa ohjaavat rakentamislinjaukset yhdessä YM:n ja MMM:n kanssa
- Vähentää retkeily- ja opastuspalvelujen korjausvelkaa. HO
 - Poistaa korjausvelkaa ja estää uuden korjausvelan syntymistä virkistys- ja matkailukäytön kohteilla sekä maastoliikenneväylillä
- Viestii luonnon monimuotoisuuden suojelusta ja luonnon kestävästä käytöstä edistäen kansalaisten ympäristötietoisuutta ja luonnon virkistyskäytön hyvinvointivaikutuksia. HO
 - Osallistuu Suomen biodiversiteettistrategiaan sekä Kansallisen luonnon virkistyskäytön strategiaan liittyvään viestintään
 - Tehostaa vastuullisen ja turvallisen retkeilyn (Retkietiketti-viestintä) asiakasviestintää yhteistyössä matkailun kumppaniyritysten kanssa, erityisenä kohderyhmänä vasta aloittaneet retkeilijät
 - Kehittää mediaviestintää valtakunnallista näkyvyyttä ja vaikuttavuutta painottaen
 - Ottaa käyttöön uusia viestintämenetelmiä ja -kanavia nykyisten ja uusien yleisöjen tavoittamiseksi Metsähallituksen asiakaskokemustyötä hyödyntäen
 - Vahvistaa matkailun yrityskumppanien näkyvyyttä digitaalisessa asiakasviestinnässä sekä luontoalueiden ja kulttuuriperintökohteiden näkyvyyttä matkailun viestintä- ja markkinointikanavissa

Kansainvälistä toimintaa koskevat tavoitteet koskien ympäristöministeriön erillisrahoitusta

- Vastaa Suomen ja Viron luonnonsuojeluyhteistyön järjestämisestä vuonna 1991 ympäristöministeriöiden välillä allekirjoitetun yhteistyösopimuksen puitteissa
- Osallistuu Natura 2000 biogeograafiseen prosessiin

Metsähallituksen yhteistä toimintaa koskevat tavoitteet

- Osallistuu Metsähallituksen strategian toteutukseen
- Osallistuu Metsähallituksen ilmasto-ohjelman toteutukseen
- Osallistuu valtion retkeilyalueiden toiminnan kehittämiseen
- Osallistuu kansallispuisto- ja luonnonsuojelualueverkoston laajentamishankkeisiin asiantuntijana
- Osallistuu Helmi-ohjelman toteutukseen yhteistyössä Metsätalous Oy:n kanssa
- Osallistuu merialueen sekä Kainuun, Keski- ja Pohjois-Pohjanmaan luonnonvarasuunnitelmien valmisteluun

Rahoitus vuonna 2023

Ympäristöministeriö ja maa- ja metsätalousministeriö maksavat Metsähallitukselle toimintavuoden aikana tämän sopimuksen mukaisista tehtävistä. Mikäli valtion lisätalousarvioissa osoitetaan alla oleviin määrärahoihin liittyviä palkkaperusteisia tai niihin verrattavia muita vastaavia lisäyksiä, voidaan ne osoittaa Metsähallituksen julkisten hallintotehtävien käyttöön ilman erillistä sopimusta.

Maksuerät YM €	Eräpäivä	mom 35.10.52	mom 35.10.23	mom 35.10.22
I erä	28.2.2023	8 460 000	850 000	1 375 000
II erä	31.3.2023	4 230 000	-	-
III erä	30.4.2023	4 230 000	-	-
IV erä	31.5.2023	4 230 000	-	-
V erä	30.6.2023	4 230 000	-	-
VI erä	31.7.2023	4 230 000	-	-
VII erä	31.8.2023	4 230 000	-	-
VIII erä	30.9.2023	4 230 000	-	-
IX erä	31.10.2023	4 230 000	-	-
X erä	30.11.2023	4 230 000	-	-
XI erä	15.12.2023	4 207 000	-	-
Yhteensä TA 2023	-	50 737 000	850 000	1 375 000

Maksuerät MMM €	Eräpäivä	mom 30.6.4.50
I erä	28.2.2023	1 500 000
II erä	30.4.2023	1 500 000
III erä	30.6.2023	1 500 000
IV erä	30.9.2023	1 500 000
V erä	30.11.2023	1 510 000
Laskutetaan yhteensä	-	7 510 000
Pohjois-Suomen siemenhuolto*	-	1 100 000
Yhteensä TA 2023	-	8 610 000

*Laskutetaan erikseen ministeriön kanssa sovittaessa.

Liite 2: Kuvaus toimintaympäristön muutoksista sekä niistä tehtävät johtopäätökset

Biodiversiteetin köyhtyminen ja ilmastonmuutos

Suomen luonnon monimuotoisuus heikkenee edelleen. Viimeisimpien uhanalaisuusarviointien mukaan uhanalaisten lajien osuus arvioituista lajeista on kasvanut edelleen, eikä elinympäristöjen tila ole alkanut laajassa määrin parantua. Luontokadon pysäyttäminen ja ilmastokriisin torjuminen vaativat entistä voimakkaampia toimia, koska hyvinvointimme perustuu monimuotoiselle luonnolle ja sen tuottamille ekosysteemipalveluille. Suojelualueiden rooli monimuotoisuuden säilyttämisessä korostuu entisestään.

Luontokatoa voidaan hillitä ja ilmastonmuutokseen sopeutua toteuttamalla ennallistamis- ja luonnonhoitotoimia. EU:n jäsenvaltioille asettamat tavoitteet monimuotoisuuden tilan parantamiseen ja ennallistamisen mittavaan lisäämiseen realisoituvat lähivuosina. Monimuotoisuuden tilasta sekä tehdyistä toimista ja niiden vaikuttavuudesta on pystyttävä aiempaa paremmin raportoimaan.

Viime vuosina valtion budjettirahoituksen merkittävä kasvu ja EU:n Life-projektien rahoitus ovat antaneet biodiversiteetin luontokadon ja ilmastonmuutoksen hillinnän osalta hyvät puitteet. Valtion budjettirahoituksen väheneminen uhkaa tulevaisuudessa vähentää ennallistamis- ja luonnonhoitotoimien volyymia, joka on uhka mm. Helmi-ohjelman toteutukselle. Pitkäjänteinen, ennakoitava ja kustannusvaikuttavasti kohdennettu rahoitus sekä julkisista että yksityisistä lähteistä on edellytys tehokkaille toimille luontokadon pysäyttämiseksi. Volyyymista riippumatta on erityisen tärkeää, että toimenpiteet kohdennetaan edelleen priorisoidusti toimien kustannusvaikuttavuuden varmistamiseksi. Luontotiedon ylläpito sekä sen laatu ja ajantasaisuus ovat myös tärkeitä toiminnan kohdentamisen ja vaikuttavuuden seurannan kannalta.

Lisäksi on tunnistettavissa merkittäviä muutoksia riista- ja kalalajien maantieteellisessä esiintymisessä, Ilmastonmuutoksen vaikutuksesta kala- ja riistalajeja taantuu, minkä vuoksi uusia toimenpiteitä ja projekteja on aloitettava lähivuosina. Jopa vielä enemmän on tunnistettu lajeja, jotka ilmastonmuutoksen myötä vetäytyvät pohjoista kohden ja runsastuvat esimerkiksi valtion alueilla. Etelä-Suomessa lisääntyvät sorkkaeläinkannat voivat aiheuttaa huomattaviakin ympäristönmuutoksia. Nämä ilmiöt edellyttävät

panostusta eränkäynnin suunnitteluun tulevina vuosina. Toimenpiteissä on varauduttava uusiin ennallistamis- ja elinympäristöhankkeisiin sekä niihin liittyvään osaamisen kehittämiseen ja ylläpitoon.

Luonnon kestävän käytön korostuminen ja vapaa-ajan käytön muutos

Valtion alueiden luonnon virkistyskäyttö on lisääntynyt viime vuosina voimakkaasti. Kysynnän kasvu lisää resurssitarpeita kohteiden huoltoon ja ylläpitoon, opastukseen, viestintään sekä mm. metsästys- ja kalastuslupien myynnille. Pandemian aiheuttaman poikkeusaika nosti kotimaan matkailukysyntää uudelle tasolle. Kysynnän kasvun ennakoidaan jatkuvan, vaikkakin koronavuosia selvästi maltillisempaa. Palvelujen ylläpidon mitoitukselle ja kustannustehokkuudelle tämä on haaste: tarjontaa on sopeutettava niukkeneviin resursseihin ja kustannustason jyrkkään nousuun. Tämä merkitsee myös supistamistoimia ja tarvetta yhteiselle näkemykselle siitä, mikä on tavoiteltu palvelujen laatu ja sisältö. Samaan aikaan mm. kansallisen virkistyskäyttöstrategian toteuttamisessa on nousevaa tarvetta lähivirkistyskohteiden ylläpitoon ja kehittämiseen.

Kestävyys ja vastuullisuus ovat luonto - ja erämatkailun kasvun ja kehittämisen keskeisimmät lähtökohdat. Ne korostuvat palvelutuotannon koko ketjussa asiakaspalvelusta tuotteistukseen, viestintään, markkinointiin ja matkailuyhteistyöhön sekä kaikkien niiden kohteiden hoitoon, joihin asiakkaita ohjataan. Matkailun ja virkistyskäytön kestävyys seuranta on edelleen vahvistettava, menetelmää kehittämällä ja seurantakohteita lisäämällä. Retkeily- ja opastuspalvelujen korjausvelan syntymistä on kyettävä estämään.

Maan sisäinen muuttoliike ja väestön ikärakenteen muutos lisäävät valtion alueiden lupakysyntää. Kestävän eränkäynnin järjestäminen tulee olemaan jatkossa entistä haastavampaa. Erityisesti sosiaaliseen kestävyys ja oikeudenmukaiseen riista- ja kalaresurssin jakoon tulee kiinnittää huomiota. Myös keskustelu saamelaiden oikeuksista vilkastuu ja voi aiheuttaa haasteita myös paikallisväestön kesken. Valtion vesialueilla on suuri merkitys kaupalliselle kalastukselle ja huoltovarmuudelle, mutta toisaalta samoilla vesillä liikkuvat enenevässä määrin myös vapaa-ajankalastajat. Poikkeusaikoina eränkäynti koetaan aiempaa enemmän osana ravinnonhankintaa, mikä voi lisätä vastakkainasettelua. Erätalouden

sosiaalista kestävyyttä edistetään erätalousjohtajan kiintiöpäätöksillä, jatkuvalla keskusteluyhteydellä, koulutuksella ja asiakasviestinnällä.

Eränkävijöiden ja kaupallisten kalastajien lisäksi erämatkailuyrittäjät haluaisivat lisätä mahdollisuuksiaan valtion alueilla. Eräpalvelut pyrkii etsimään yhdessä kestäviä ratkaisuja erämatkailun kehittämiseksi. Kasvavat odotukset ja luonnon käyttö lisäävät erävalvonnan ja viranomaisyhteistyön tarvetta. Myös kalastuksen lakisääteisiin tehtäviin ja sekä kalavesien että riistamaiden ennallistamiseen on varmistettava riittävät resurssit.

Työelämän ja digitalisaation murros

Nopea toimintaympäristöjen kehittyminen tuo paineen reaaliaikaiselle päätöksenteolle, toiminnan ohjaukselle älykkäiden prosessien ja tiedolla johtamisen lähtökohdista sekä kestävään käyttöön ohjaavalle digitaaliselle asiakaspalvelulle. Digitaaliset uudet palvelut, ekosysteemit, alustatalous ja avoin data edellyttävät uudistumistarvetta matkailuaineistojen tuotantoon, lupahallintaan, asiakaspalveluun ja luontokeskusten toimintakonsepteihin sekä tuovat suojelualueisiin liittyvät tuotteet uusiin kanaviin. Digitaalisten ja datapalveluiden kehittäminen asiakastarpeiden näkökulmasta on yhä kriittisempi menestystekijä ja yhteistyö Metsähallituksen ulkopuolisten toimijoiden kanssa korostuu. Uudet teknologiat, tekoäly ja robotiikka/automaatio kiihdyttävät työelämän murrosta tuoden eteen yhä monimutkaisempien ongelmien ratkaisun ja vaikuttaen jokaisen arkeen aiheuttaen jatkuvan oppimisen tarpeen sekä uudistumista tukevien toimintatapojen käyttöönoton. Työelämän ja digitalisaation murroksen haasteiden ratkaiseminen vaatii tulevaisuudessa yhä enemmän lisäresursointia.

Ukrainan sota

Venäjän aloittamalla hyökkäyssodalla Ukrainaan on hyvin monia vaikutuksia maailmanpolitiikkaan sekä myös ympäristöön ja ilmastoon. Sodan seurauksena Suomen talousnäkymät ovat merkittävästi heikentyneet, ja tällä saattaa olla negatiivisia vaikutuksia valtion budjettirahoitukseen myös Metsähallituksen näkökulmasta katsoen. Sodan päätyttyä Ukrainalla on edessä mittava ympäristö- ja metsäsektorin uudelleen rakentaminen ja elinympäristöjen tilan parantamiseen tähtäävät kunnostustoimet. Metsähallituksen monipuoliselle asiantuntemukselle osana EU:ta saattaa tulla merkittävästi kysyntää siinä vaiheessa, kun ympäristö- ja metsäsektorin uudelleen rakentaminen ja elinympäristöjen kunnostustoimet Ukrainassa pääsevät käynnistymään laajassa mittakaavassa.

Luonnon arvon ja yhteisen varallisuuden vastuullista
kehittämistä yli sukupolvien.